

A HERMAN OTTÓ MÚZEUM RÉGÉSZETI KUTATÁSAI 2009

Összeállította: Hajdú Melinda*

**Herman Ottó Múzeum, Miskolc*

Bodroghalom (Koós Judit–Horváth Antónia)

Bodroghalom település Önkormányzata a Polgármesteri Hivataltól északra, a Szabadság u. 98. szám alatt parkoló építésébe kezdett, melynek során emberi csontokat találtak. A helyszínen a múzeum munkatársai egy középkori (?) sírt tártak fel.

A váz Ny–K-i tájolású, ép bolygatatlan, jó megtartású. Koponyája a bal oldalára fordult, kezei a medencén, kissé lecsúsztatva arról. Szögekkel szegelt ládával takarták le, melynek oldalait szögek nélkül ácsolták össze. A láda a váz jobb oldalán és a két rövidebb oldalon teljes épességben megmaradt. A sírban nem volt melléklet és a vázon sem volt viseleti tárgy, így az eltemetés módjából és a tájolásból valószínűsíthető, hogy középkori, vagy kora újkori temetkezésről van szó.

A sír egy É–D-i irányú homokdomb északi végének alján került elő. Tőle délre, a domb tetején volt régebben a falu temetője, melynek néhány sírköve ma is látható. Feltehető, hogy itt lehetett a falu középkori temetője.

Bodrogkeresztúr–Henyé-hegy

(Szolyák Péter–Hajdú Melinda–Nagy Zoltán)

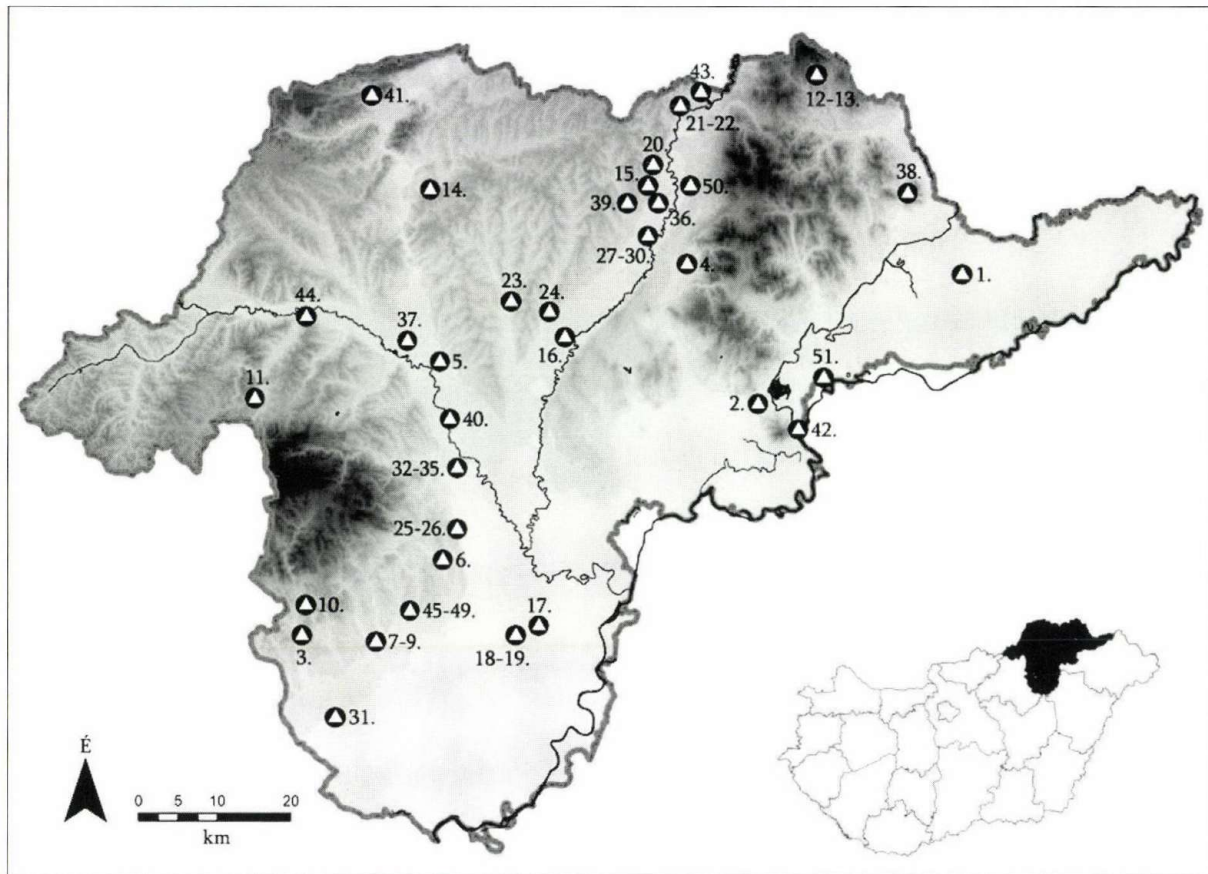
Szálloda építését és látványszőlészet üze-

meltetésének megkezdését megelőzően Örökségvédelmi Hatástanulmány Régészeti Részének elkészítéséhez régészeti helyszíni szemlét és terepbejárást végeztünk 2009 decemberében a Bodrogkeresztúr határában fekvő 0134/1–2. hrsz. területen. A beruházás által érintett telkek Bodrogkeresztúr Község központjától DNy-ra 1,2 km távolságra lévő Henye-hegy DK-i lejtőjén helyezkednek el. A terület K-i sarkában, a Bodrogkeresztúr és Tarcál között futó műúttól Ny-ra, kb. 200 m-re (137,5 mBtf), a szőlőtőkék alatt és között újkori kerámiákat és 1 db őskőkori kőeszközt (hidrokvarcit magkövet) gyűjtöttünk.

Bogács–Első nyomás (Csengeri Piroska)

A lelőhely, mely a község D-i határában, a Hór-patak Ny-i partján található, örökségvédelmi hatástanulmány készítéséhez kapcsolódó terepbejárás során vált ismertté 2009. március 3-án. Az őskorból (?), a császárkorból (szarmaták) és a középkorból származó leletek mintegy 200 x 125 m-es területen szóródtak a szántásban. A lelőhely pontos felszíni kiterjedését a környező területek növényzeti fedettség miatt nem tudtuk megállapítani.

Munkatárs: Szabó István.

2. ábra. Régészeti kutatások 2009-ben

Fig. 2. Archaeological researches in 2009

Jelmagyarázat (*Legend*): 1. Bodroghalom; 2. Bodrogkeresztúr-Henye-hegy; 3. Bogács-Első nyomás; 4. Boldogkőváralja-Tekeres-völgy; 5. Boldva, István király u. 1.; 6. Bükkaranyos-Aranyosi lakópark; 7. Bükkábrány-Bánya II. lelőhely; 8. Bükkábrány-Kivételes-Első-dűlő (Bánya V. lelőhely); 9. Bükkábrány-Kőkúti-dűlő (Bánya III. lelőhely); 10. Cserépváralja-Cserépvár; 11. Dédestapolcsány-Dédesi vár; 12. Fü-zér felsővár, ciszterna; 13. Füzer-Várhegy; 14. Galvács-Ronka-lápa; 15. Garadna-Sárvár; 16. Halmaj-Farok; 17. Hejőbába, Szakáldi út 19.; 18. Hejőpapi-073/5. hrsz. (Hejőszalonta-Szemétlerakó), 1. lelőhely; 19. Hejőpapi-073/5. hrsz. (Hejőszalonta-Szemétlerakó), 2. lelőhely; 20. Hernádvécse-Pukkancs; 21. Hidasnémeti-Középső-mező 1; 22. Hidasnémeti-Középső-mező 2; 23. Homrogd-1. lelőhely; 24. Kázmárk-Homokos; 25. Mályi-Lapos; 26. Mályi-Öreg-hegy; 27. Méra-Ortvány-dűlő; 28. Méra-1. lelőhely; 29. Méra-2. lelőhely; 30. Méra-3. lelőhely; 31. Mezőkövesd-Halomoldal-dűlő; 32. Miskolc-Aldi 2 Áruház; 33. Miskolc, Görgey Artúr u. 4.; 34. Miskolc-Pingyom VIII. védőnevű agyagbánya (Pingyom IV. régészeti lelőhely); 35. Miskolc-Tapolca, Viktória-barlang (Kisköves-hegy DNY-i oldal); 36. Novajdrány-Pap-ortvány; 37. Sajószentpéter-Pipis-dombtól K-re; 38. Sátoraljaújhely-Római katolikus templom; 39. Szalaszend-1. lelőhely; 40. Szirmabesenyő-Király-alatt-dűlő; 41. Szögliget-Szádvár; 42. Tokaj-Rákóczi vár; 43. Tornyosnémeti-Bondortető; 44. Vadna-Vár-tető; 45. Vatta-1. lelőhely, Dobogó; 46. Vatta-2. lelőhely, Dobogó; 47. Vatta-3. lelőhely, Telekoldal-dűlő; 48. Vatta-4. lelőhely, Csáti úti-dűlő; 49. Vatta-5. lelőhely, Nagyvölgyi-dűlő; 50. Vilmány, Fő u. 114.; 51. Zalkod, Petőfi u. 30/A.

*Boldogkővár-alja–Tekeres-völgy**(KÖH azonosító: 15908)**(Dr. T. Biró Katalin–Csengeri Piroska)*

2009. július 28-án helyszíni szemlét végeztünk Boldogkővár-alján, a Tekeres-völgyben, melynek során megpróbáltuk beazonosítani az 1963-ban Kemenczei Tibor által az Erdészház (Tekeres-patak, KÖH azonosító: 15909) neolit és szkíta lelőhelyen végzett leletmentés helyét. Az ásatási dokumentáció fotói alapján a lelőhelynek az Erdészháztól É-ra fekvő dombon kellett elhelyezkednie. Jelenleg az Erdészházat és környezetét Téka tábor néven komplexummá fejlesztették. Ezen a magánterületen a volt Erdészháztól É-ra látható egy igen magas kiemelkedés, mely azonban elzárt, nem megközelíthető. Valószínűleg ez az ismert lelőhely dombja (illetve annak megmaradt részlete).

A HOM térinformatikai adatbázisában a pataknak ugyanezen a partján szerepel Boldogkővár-alja–Tekeres-völgy elnevezésű bronzkori lelőhely (KÖH azonosító: 15908), melyet útépités során találtak, és melyen Filep Antal és Kovalovszki Júlia végeztek helyszíni szemlét 1962-ben. A lelőhely az adattári leírások alapján azonban a patak túlsó (jobb, É-i) partján helyezkedik el (HOM Rég. Adattár: 42–68 leltári számú dokumentum).

A leírások szerinti területen, a jelenlegi Téka táborral szemközt, a patak túlsó partján a 2009-es helyszíni szemle során több szántott parcellában késő bronzkori és császárkori (?) régészeti leleteket gyűjtöttünk. A leletek K–Ny-i irányban 70 m-es, É–D-i irányban pedig 40–100 m-es területen, a patakparti dombvonulat oldalában és alján helyezkedtek el. A lelőhely teljes kiterjedését a növényzeti fedettség miatt nem tudtuk meghatározni. Feltehetően ez lehet a Tekeres-völgy elnevezésű régészeti lelőhely, bár ellentmondásos, hogy Filep Antalék 1962-ben a lelőhely erőteljes pusztulására hivatkozva nem tartották szükségesnek leletmentés elvégzését.

A szemlén részt vettek: Gherdán Katalin, Viktoria Leno, Dr. Szakmány György, Szilágyi Veronika, Dr. Heinrich Taubald, Zöldföldi Judit.

Boldva, István király u. 1. (Makoldi Miklós)

Boldva, István Király út. 1. (Boldva 444. hrsz.) területen a Boldva-Beton Kft. (3794 Boldva, István Király út 1.) benzinkút építését tervezi. A Herman Ottó Múzeum szondázó jellegű kutatást végzett a területen, régészeti megfigyelés keretében (2009. március 3; jelen volt Makoldi Miklós régész, Horváth Antónia, Tóth Krisztián, Gregóczki Gergő).

A megjelölt helyszínről tudtuk egy korábban, múzeumunk által, a Boldvai Önkormányzat megrendelésére elkészített hatástanulmány alapján, hogy a terület nagy valószínűséggel régészeti lelőhely. Ezt a helyszínre való megérkezésünkkel csak megerősíteni tudtuk, ugyanis már a gyepes felszínen, a szomszédos szántóföld szélén, illetve a 444. hrsz. ingatlanon álló épület kerítése mellett már korábban kis mélységben kiásott házalap betöltésében is régészeti korú kerámiatöredékeket találtunk. Már ekkor meg tudtuk állapítani, hogy a területen bronzkori (Gáva-kultúra), illetve császárkori lelőhely van. A továbbiakban 4 db kutatóárkot nyitottunk, különböző hosszúságban, 2,5 m szélességben. Az árok humuszosolása során megfigyeltük, hogy régészeti jelenségek, illetve régészeti leletanyag mind a négy árokból előkerült.

Az I. árkot a terület nyugati részén nyitottuk, megközelítőleg É–D-i irányban, közvetlenül a műút mellett (I/A árok). Az árkot a lakóingatlan déli kerítésének sarkától kezdtük kiásni és folyamatosan haladtunk déli irányba. Mivel a humuszréteg egyre vastagabb lett — feltehetően egy egykori, mára teljesen feltöltődött lapály miatt — az árkunkkal veszélyeztettük a műút biztonságát — így azt távolabb folytattuk a műúttól, de azzal párhuzamosan (I./B. árok). Az I/A árok részben,

mindössze 70 cm-re az úttesttől egy császárkori objektum került elő (S1), mely egy kiégett falú, négyzetes alakú, feltételezhetően füstölő funkciójú gödör lehetett. Az objektumot félbontottuk — belőle császárkori (3–5. századi) kerámiaanyag és egy sertés alsó állkapocs került elő. Az I/A árkot dokumentálás után, a közeli műút biztonsága érdekében visszatemetjük, és kissé keletebbre, az I/A árokkal, illetve az úttal párhuzamosan folytattuk kutatásonként (I/B. árok). A humusz egyre vastagabb lett, helyenként elérte a 120 cm-t. Az I/B árokból régészeti objektum nem került elő, viszont nyelés közben többször meg lehetett figyelni szórvány kerámiaanyagot, mely a környező, egykor magasabban fekvő területekről mosódhatott le ide a mélyebb részre. Ezek közvetve, az I/B árok közvetlen közelében található régészeti jelenségekre utalnak.

A II. árkot a megrendelővel egyetértésben a vizsgálandó terület közepén nyitottuk ÉK–DNy-i irányban, közel 90 m hosszan, alkalmazkodva a megrendelő által már kitűzött építési fixpontok lehetséges kikerüléséhez. Az árok északi részén, az egykori folyómeder partján jelentős 20. századi feltöltéssel találkoztunk, alatta pedig vastag humusztéeggel, a 130 vcm mélyen jelentkező altalajban pedig egy ÉNy–DK irányú, a folyómederrel párhuzamos árok folytára lettünk figyelmesek (S2). Ebből 18–19. századi vas és kerámiatárgyak kerültek elő, ezért az árok nem régészeti körű. Délnyugat felé folytattuk a kutatóárok ásását és a folyamatosan emelkedő altalajban egyre több beásás folytára lettünk figyelmesek. A S3 számú gödör, az árokhoz hasonlóan újkori, viszont a S4–8 számú gödrök és árok nyelésékor bronzkori cserepeket gyűjtöttünk, a S5 számú gödröt félbontottuk. A II. árok felénél viszont, még a humuszban, egy kőpácolásos kemence maradványait találtuk, melyet a nyelő gép félig elpusztított, de a maradék részt fel tudtuk tární (S9). Ebből az objek-

tumból szintén császárkori cserepek kerültek elő, hasonlóan a S1 számú gödörhöz. A II. árok déli részében újabb két darab négyzetes császárkori gödröt találtunk (S10–11), melyek közül az egyiket félbe is bontottuk (S10). A II. árok legdélebbi pontján is előkerült egy szabálytalan alakú, betöltését tekintve nagy valószínűséggel bronzkori gödör, melynek nyelésékor cserepet nem találtunk.

Hogy a vizsgálandó területet minél jobban lefedjük úgy döntöttünk, hogy az előzetes megbeszéléssel ellentétesen nem egy hosszú árkot ásunk, hanem két rövidebbet, melyek a kutatandó területet jobban átfogják. Így került sor az I/A és a II. árok közé a már korábban kiásott házalap mellé egy ÉK–DNy irányú rövidebb árok nyitására (III. árok). Itt a humusz mindössze 40–60 cm vastag volt, tehát ez a terület az egykori dombhát magasabb részéhez tartozik. A III. árokban sűrűn egymás mellett, három bronzkori gödör folytára találtuk (S13–15), melyek nyelésékor edénytöredékek is előkerültek. A III. árokban előkerülő leletsűrűség miatt valószínűsíthető, hogy a 444. hrsz. ingatlanon álló lakóház, ennek udvara és melléképületei — tehát jelenleg nem kutatható terület — alatt a legsűrűbb a leletkoncentráció, mivel ez a dombhát teteje.

A IV. árkot pedig a vizsgálandó terület Ny-i részén nyitottuk. Benne rövid idő alatt egy bronzkori gödör és árok folytára lettünk figyelmesek (S16–17), ezért az árkot nem is folytattuk tovább, mivel nyilvánvaló, hogy a lelőhely K-i irányban folytatódik, a szomszédos szántóföldre is kiterjed ahogy ezt a korábban elkészített régészeti hatástanulmány is megállapította.

Összességében tehát megállapítottuk, hogy a 444. hrsz. ingatlan egész területe régészeti lelőhely (későbronzkor, illetve császárkor), az objektumok a területen keresztülfutó ÉNy–DK-i irányú dombhát tetején sűrűsödnek, de a mélyebb területeken is megtalálhatóak.

Bükkaranyos–Aranyosi lakópark (Szolyák Péter–Szörényi Gábor András–Hajdú Melinda)

Bükkaranyos Község Önkormányzata a település 727/1-745 hrsz. területén 2009 áprilisától lakóövezet kiépítését kezdte meg. Az ivóvíz- és szennyvízvezetékek lefektetéséhez, valamint az út- és járdahálózat kiépítéséhez kapcsolódó régészeti megfigyelések (április–szeptember) során egy kb. 1 ha nagyságú területen 3 db hidrokvarcit kovaszilánkot és egy őskori kerámiát találtunk. Régészeti jelenségeket és régészeti objektumokat nem sikerült azonosítani. A rétegtani viszonyok intenzív erózióra utalnak, így feltételezhető, hogy egy a mai település irányába természetes úton lemosott őskori és/vagy őskori régészeti lelőhelyről van szó.

*Bükkábrány–Bánya II. lelőhely
(Csengeri Piroska–Simon László)*

2009-ben a 2007–2008-ban Selján Éva és Veres János által kutatott újkőkori lelőhely próbaásatással körülhatárolt DK-i részének feltárását végeztük el 4540 m² nagyságú területen a bükkábrányi bánya fejlesztési területén. Az előkerült 38 objektumból három újkori árokrészt (S314, S318, S320) kivéve valamennyi a középső neolitikus AVK és szakálhádi kultúra népességének hagyatéka. A feltárt objektumok közül a legjelentősebbek az ÉNy–DK hossz tengelyű, nagyméretű AVK agyagkitermelő gödrök (Längsgrube-k : S283, S287, S295, S299, S300, S306, S309), amelyek a legtöbb leletanyagot is tartalmazták. Az agyagkitermelő gödrök között házakhoz köthető cölöplyuk rendszereket nem sikerült megfigyelni. A leletanyagról általában elmondható, hogy feltűnően kevés benne a kőeszköz és az állatcsont, ezzel szemben hatalmas mennyiségben került elő 30 patics (főként az S306, S309 említendő), közöttük áglenyomatos darabok is. A korszakra jellemző kerámiaanyagban megtalálható volt néhány háromszög alakú stilizált arcbrázolás, idol (?) lábtöredéke, agyaggyöngy is. A szakál-

hádi kultúra településéhez néhány kerek, függőleges falú tároló gödröt sorolhatunk.

*Bükkábrány–Kivételes–Első-dűlő
(Bánya V. lelőhely) (Simon László)*

A II. lelőhelytől D-re található mélyedés túlsó partján, a 2007–2009-ben felárt neolitikus teleptől kb. 120 m-re a bánya fejlesztési területét vizsgáló örökségvédelmi hatástanulmány 100 x 50 m-es területen lokalizált őskori lelőhelyet. A terület próbaásatása során egyetlen régészeti objektumot, egy nagyméretű amorf agyagkitermelő gödröt találtunk, amelyből újkőkori (AVK) leletanyag (edénytöredékek, kőeszköz, patics) került elő.

*Bükkábrány–Kókúti-dűlő (Bánya III. lelőhely)
(Csengeri Piroska–Simon László)*

A bükkábrányi bánya fejlesztési területére készített örökségvédelmi hatástanulmány szerint kis leletsűrűségben őskori kerámiát gyűjtöttek a II. lelőhelytől ÉK-re kb. 720 m-re egy kb. 30–30 m-es területen. A terület 60–85 m hosszúságú, 3,5 m széles szondázó árkokkal történő próbaásatása során csak a szántott rétegből került elő néhány őskori edénytöredék és patics és kőeszköz töredék, régészeti objektumot nem találtunk.

*Cserépváralja–Cserépvár
(Szörényi Gábor András)*

A 2004–2007 közötti ásatásokon feltárt falak állagmegóvása érdekében konzerválási munkálatok folytak. Ezen kívül gépi földmunkával újabb falszakaszt bontottunk ki az önmaga törmelékéből, ügyelve, hogy régészeti rétegeket ne bolygassunk. Ezen faltisztítás célja az volt, hogy a konzerváláshoz szükséges falsíkok mindenhol értelmezhető módon előkerüljenek. A régészeti megfigyeléssel egybekötött faltisztító és konzerváló munka során a vár nyugati oldalában immár egy viszonylag nagy felületű részletet sikerült bemutatni. Az állagmeg-

óvások során sor került a keleti oldali bástya és környezetének konzerválására is.

Dédestapolcsány–Dédesi vár

(Szörényi Gábor András)

Az írott források alapján 1254 előtt épült és 1567-ben lerombolt dédesi vár nyugati, legmagasabb pontján álló, igen rossz állapotú falszakaszon végeztünk 2009 nyarán állagvédelmi munkákat, valamint azt megelőzően régészeti megfigyeléshez kötött falkutatást. A 2008 őszén tartott helyszíni bejárás során a Herman Ottó Múzeum, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Észak-magyarországi Irodája és a Bükk Nemzeti Park munkatársaival közösen megállapíthattuk, hogy a várfokon található L-alakú magas falrészlet vésszen meggyengült. Az ekkor született közös megállapítás sürgős állagmegóvásra tett javaslatot.

Azonban a konzerválni kívánt falszakasz egy jelentős része 2009 húsvétját követően, eddig ismeretlen okból ledőlt. A további balesetveszély elhárítása érdekében nem lehetett tovább várni a romok állagmegóvásával. Így a nyáron régészeti megfigyelés keretében, folyamatos régészeti szakfelügyelet mellett kibontattuk a megmaradt falcsontot a 2009-es és a korábbi (középkori) „önmagá törmelékéből”. Két egymást vágó helyiség nyomaira bukkantunk: egy korábbi, talán az Árpád-kori várhoz köthető részletre és egy későbbi, a 14. század folyamán létesült, toronyszerű épületre. A vár építésének további tisztázása későbbi, nagyobb felületű ásatásokkal lehetséges.

Füzér felsővár, ciszterna (Gál-Mlakár Viktor)

A füzéri felsővár ciszternájának 2005-ben megkezdett, majd megszakadt kutatási munkáinak folytatását tűztük ki célul, a 2009 szeptemberében megvalósult újabb ásatási szakaszban. A vízgyűjtő építéskor a várudvar sziklájába egy megközelítőleg kerek alapterületű, kelet–nyugat irányba 360 cm átmérőjű gödröt mélyítettek. A kutatás során megállapíthattuk, hogy a sziklagödröt ékeléses resztesztéssel alakíthatták ki.

A faragott kövek és a közel függőleges sziklafalak közti 30–100 cm szélességű területet sárga és helyenként kevert, szürke színű, döngölt agyaggal töltötték ki. A ciszterna faragott kövek által lehatárolt területének átmérője észak–déli irányban 160 cm, kelet–nyugati irányban 180 cm. Az elsődleges tisztítások után megállapíthattuk, hogy a faragott kövek igen rossz állapotban vannak. Ezért úgy döntöttünk, hogy a nemcsak a ciszterna belsejét tisztítjuk ki, hanem a biztonságos munkavégzés végett elbontjuk és kiemeljük a faragott köveket, valamint kitermeljük a kövek mögötti döngölt agyagréteget is.

A bontási ill. tisztítási munkák során a következő megfigyeléseket tettük. A megközelítően kör alaprajzú ciszterna nem pontosan a sziklagödör középpontjában helyezkedik el, hanem annak keleti részében. A faragott kövek mögötti agyagréteg átlagosan 30–50 cm, míg a nyugati oldalon 80–100 cm szélesnek bizonyult. Míg a sziklagödör északi, keleti és déli oldalán egységes sárga színű döngölt agyagot figyeltünk meg, a nyugati részében szürke színű, tégladarabokkal, apró kövekkel kevert agyagot termeltünk ki. A jelenlegi kutatási szakaszban feltételezhetjük, hogy összefüggés lehet a kevert szürke agyag megjelenése, valamint a sziklagödör nyugati irányú kiszélesedése között.

A sárga agyagból elsősorban vörös színű, a 15. század második felére keltezhető, míg a kevert szürke agyagból későbbi, már a 16–17. századhoz köthető zöld ill. sárga mázas edénytöredékek is előkerültek.

Ezek alapján jelenleg azt feltételezhetjük, hogy talán legkorábban a 15. század második felében kialakított ciszterna nyugati részét valamikor a 16–17. század folyamán megújíthatták, javíthatták. Ez lehet a magyarázata a sziklagödör nyugati irányú kiszélesedésének, melyet, mint egy utólagos munkagödröt ala-

kíthattak ki. Szintén az utólagos javítással magyarázhatjuk, hogy a ciszterna kövei a nyugati oldalon több sornyi vastagságban omlottak ki.

Füzér-Várhegy (Gál-Mlakár Viktor)

A füzéri Várhegy keleti oldalában, a 17. század végi inventáriumok által „Lyukpincének” nevezett, pincerendszer járataitól nyugatra jelöltük ki a 2009. évi kutatás színhelyét. Célunk a középkori forrásokban előforduló, talán a fent említett pincékhez kapcsolódó egyéb (gazdasági?) épületek esetleges meglétének tisztázása volt.

A terület déli részén elhelyezkedő rövidebb kutatóárkunkból a középkorhoz köthető objektum vagy leletanyag nem bukkant elő. Ugyanakkor a fehér színű sziklás altalajt fedő köves rétegből nagy mennyiségű bronzkori kerámiatöredék került elő.

Az északabbra kijelölt kutatóárok nyugati részén két, vörös színű, paticsos szélű mintegy 3 m átmérőjű karikaként jelentkező objektum nyomaira bukkantunk. Ezek kitisztítása és bontása során két középkori mészégető kemence maradványai kerültek elő.

A feltárt mészégető kemencék korhatározásában stratigráfiai helyzetükön túl igen csekély számú kerámiatöredék van segítségünkre. A nagyobb kemence betöltéséből pár darab barna színű fazékból származó cseréptöredék, valamint egy sárgásfehér színű vörös festéssel díszített asztali edény töredéke került elő. A töredékeket a 13. század második felére vagy a 14. század elejére keltezhetjük.

A másodikként feltárt kisebbik kemence betöltéséből korhatározó lelet nem került elő. Azonban stratigráfiai helyzete alapján ezt a késő középkorban vagy a kora-újkorban használhatták.

Galvács-Ronka-lápa (Lengyel György-Szolyák Péter-Gregóczy Gergő)

Gregóczy Gergő egyetemista (Miskolci Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történet-

tudományi Intézet) által tett bejelentés alapján 2009. július 6-án Dr. Lengyel György régész (Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Történettudományi Intézet) és Szolyák Péter a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság munkatársa a bejelentő kíséretében régészeti helyszíni szemlét tartott a Galvács határában található, Ronka-lápa nevű völgyben.

Gregóczy Gergő korábban az ÉNy-DK-i irányú völgy derekánál, a DNY-i hegyoldalban (Köves-hegy és Ronka-tető ÉK-i lejtői) egy nagyméretű kvarcit-tömb körül pattintott kvarcit szilánkokat talált. A kvarcit-tömb EOY koordinátái a következők: x: 777251, y: 342128. A szilánkok nyersanyaga és jellemzői alapján feltételeztük, hogy alsó paleolitikus régészeti leletanyagból származhatnak.

A helyszíni szemle során megállapítottuk, hogy a kb. 1,5 x 1,5 m nagyságban látható kvarcit-tömböt nagy valószínűséggel egy korábban kidőlő fa felszakadó gyökérzete hantolta ki. Rajta ütésnyomokat nem tudtunk azonosítani. Feltehetően eredeti helyén, szálban álló közetről van szó. A pattintott szilánkok és jellegtelen törmelékek legnagyobb sűrűségben a kőtömbtől É-ra (kb. 40 m távolságig) és ÉNy-ra (kb. 80 m távolságig) szóródtak a felszínen, beleértve a völgyből kifelé futó erdőgazdasági utat és az attól É-ra eső területet is.

A régészeti helyszíni szemle során nem találtunk olyan pattintott követ vagy egyéb régészeti leletet és jelenséget, amely legalább megközelítőleg segítené a szilánkok készítéséhez kapcsolható korhatározást. Mivel azonban a kvarcit az idősebb őskőkor fontos kőeszköz-készítési nyersanyaga volt és az előkerült szilánkok mindenképpen emberi beavatkozás (kőpattintás) nyomait (ütési pont, bulbus, „szálkák” stb.) viselik magukon, javasoltuk, hogy a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal jegyezze be a kőtömb körüli 150 x 70 m nagyságú, ÉNy-DK-i irányban megnyúlt ellipszis alaprajzú területet régészeti érdekelt-

ségű területként. A feltételezett régészeti lelőhely kiterjedésének és korának pontosabb meghatározása további kutatást igényel.

Hejőbába, Szakáldi út 19.

(Csengeri Piroska–Szolyák Péter)

2009. május 27-én helyszíni szemlét végeztünk az ismert lelőhelyen, ahonnan a tulajdonos, Kis Tóth Ferenc újból leletek előkerülését jelentette be. A helyszínen átadott tárgyak között a késő rézkori badeni kultúra edénytöredékei mellett kis számban császárkori és középkori cserepek is voltak.

A szemle során 30 x 30 m-es területet tudtunk megvizsgálni a vízparti dombon elhelyezkedő lelőhelyből. Ennek során újabb nagy mennyiségű (köztük sok díszített) badeni töredéket, valamint kevés kelta (?), császárkori és középkori leletet gyűjtöttünk. A lelőhely pontos felszíni kiterjedését a növényzeti fedettség miatt nem tudtuk megállapítani.

Hejőpapi–073/5.hrsz.(Hejőszalonta–Személtel-rakó), 1. lelőhely és 1. lelőhely bővítménye
(Makoldi Miklós)

A 2. lelőhely kutatásával párhuzamosan kezdtük humusolni a helyrajzi egység északkeleti sarkában elhelyezkedő 1. lelőhely területét is 2009 tavaszán. A feltárás időtartama 2009. március 25. és 2009. augusztus 26. közötti időszak volt. A feltárás vezetője: Makoldi Miklós, régész. A megelőző feltárás során két korszak leleteit azonosítottuk. Egyrészt megtaláltuk a 4. számú lelőhelyről átnyúló neolit település folytatását (Kr. e. 6. évezred közepe), illetve egy 52 síros szarmata temetőrészletet is feltártunk, mely teljes egészében rablott ugyan, de így is számos értékes lelettel (többek közt ezüst római pénzek, zablák, fegyverek, ezüstveretes faedények) gazdagították a tudományt. Összességében 335 stratigráfiai egységet különítettünk el, melyek alapján 40 régészeti telepobjektumot (neolit gödrök és házak, illetve egy kút), illetve 52 szarmata sírt különítettünk el.

A 2009. március 25. és augusztus 26. között kutatott 1. lelőhely megelőző feltárása során összesen 16102 négyzetméternyi területet tártunk fel, melyből régészetileg fedettnek tekinthető 15060 m², és régészeti értelemben üres területnek tekinthető 1042 m².

Megállapítottuk továbbá, hogy a szarmata temető a telekhatárokon kívül folytatódik észak és kelet felé, de a telekhatárokon belüli, nyugati és déli kiterjedését teljes egészében lehatároltuk. A neolit településnek viszont csak az északi kiterjedését sikerült lehatárolnunk, kelet és délnyugat felé a település tovább folytatódik, illetve déli irányban már 2008 őszén feltárták a telepet Veres Jánosék. A keleti irányú kiterjedése a településnek a telekhatáron kívül esik, viszont a nyugati irányú határa a településnek még a 073/5 hrsz. terület belső részei felé esik, ezért ezen terület pontosabb lehatárolása és megelőző feltárása szükséges volt. Ezt a területet neveztük el 1. lelőhely-bővítménye nevű lelőhelynek. Ezen régészeti lelőhely tényleges kiterjedésének szondázó jellegű kutatóárkos lehatárolása még 2009 szeptemberében, októberében megtörtént, míg teljes felületű feltárására 2010-ben került sor.

Hejőpapi–073/5.hrsz.(Hejőszalonta–Személtel-rakó), 2. lelőhely *(Makoldi Miklós)*

2009 tavaszán fogtunk hozzá a már kibővített, 4. lelőhellyel határos 1. lelőhely teljes megelőző feltárásának, illetve ezzel párhuzamosan a helyrajzi egység É-i határvonala mentén elhelyezkedő 2. számú lelőhely (régészeti érdekű terület) próbaárkokkal való megkutatásának.

A helyrajzi egység északi határvonalán található 2. számú lelőhely (régészeti érdekű terület) kutatása két ütemben történt szondázó jelleggel. 2009. március 25–27. között három kutatóárral megkutatottuk a terület északi 20 m széles sávját, mivel ezen a részen kerítés és fasáv telepítése történt. Ezen terület régészeti értelemben teljesen negatívnak bi-

zonyult. A 2. lelőhely maradék részének kutatóárkokkal való szondázó jellegű kutatására 2009. április és május hónapokban került sor. Összességében 9 db újabb árkot nyitottunk különböző hosszúságban, melyben 13 objektumot dokumentáltunk, melyek kibontása során világossá vált, hogy a jelenségeket öt csoportra oszthatjuk:

1. őskori gödör (S2),
2. szarmata gödör (S13),
3. bizonytalan korú cölöplyukak és kerek gödrök (S6–S11),
4. bizonytalan korú négyzetes gödrök (S1, S3),
5. 19–20. századi gödrök (S4–S5).

Leletanyagot mindösszesen két gödör tartalmazott: a 2. számú kisméretű, sekély gödör, melyből őskori, talán szkíta jellegű, vaskori kerámia került elő; és a 13. számú méhkas alakú gödör, melyből csekély számú, de jellegzetes 3–4. századi szarmata szürke kerámia került elő. Tekintetbe véve, hogy a közelben (500 m-en belül) található egy szkíta (Hejőszalonta–kavicsbánya, 5. lh.) és egy szarmata telep is (Hejőpapi–073/5 hrsz., 4. lh.) az objektumok szórványos előfordulása nem meglepő.

A bizonytalan korú cölöplyukak és gödrök kora pedig elképzelhető, hogy inkább a 19–20. századi objektumokhoz köthető, mivel a 2. lelőhely nagy részén a humuszban, illetve a felszínen is tapasztaltuk recens korú kerámia-töredékek előkerülését.

A kisméretű négyzetes gödrök talán szintén ehhez a korszakhoz köthetőek, annak ellenére, hogy az egyik (S1) leletanyagot nem tartalmazott, a S3-ból pedig rossz megtartású, talán állati csontok kerültek elő.

Összességében tehát megállapíthatjuk, hogy a több, mint 1,5 ha területű lelőhelyen mindösszesen 2 db biztosan régészeti korú objektum található, ezért a lelőhely teljes feltárása nem indokolt.

Sajnálatos tényként kell viszont kezelnünk,

hogy a beruházó alvállalkozója, a gépi földmunkát végző cég (Gátépítő Kft.) a területen zajló régészeti tevékenység közben temette vissza a 2. lelőhely kutatóárkait, 2009. május 18-án reggel. Ezért nem kerülhetett sor a feltárt jelenségek teljes dokumentálására, illetve a belőlük előkerült csekély mennyiségű leletanyag elcsomagolására.

Hernád folyó völgye, jobb part (Lengyel György–Szolyák Péter)

A Miskolci Egyetem Östörténeti és Régészeti Tanszéke és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság Herman Ottó Múzeuma 2009. március 9–12. között közös terepbejárást végzett a Hernád folyó jobb partját szegélyező dombvidék 2,5 km széles sávjában a szlovák határtól számított 43 km hosszú szakaszon. A régészeti kutatás a Miskolci Egyetem történelem-régészet szakirányos hallgatóinak képzésében szereplő *Terepbejárás* című kurzushoz kapcsolódott. Célja elsősorban az volt, hogy megismertesse a hallgatókat a lelőhely-felderítés extenzív terepbejárási módszerével.

A terepbejárás főképp őskori lelőhelyek felderítésére irányult azért, mert a Hernád szlovákiai szakaszán számos 20–30 ezer éves lelőhely található, viszont a magyarországi szakaszon a kutatás hiánya miatt elenyészők az adataink. A korszakra való tekintettel, a felderítendő terület elsősorban a magaslatokat érintette. A terepbejárás alatt az *1. sz. táblázatban* (244. oldal) feltüntetett lelőhelyeket azonosítottuk.

Mályi–Lapos (Csengeri Piroska)

2009. november 25–26-án lakóövezeti hasznosítás miatt próbafeltárást végeztünk a 607/26 hrsz-on, a település D–DK-i határában. A megnyitott 330 m hosszú, ÉNy–DK-i irányú kutatóárkokban 20 talajelszíneződést figyeltünk meg, melyek közül 17 biztosan régészeti objektum foltja volt. Az objektumok

felszínén talált leletek a kelta korból, valamint az Árpád-korból (12–13. század) származnak.

Feltételezhető, hogy az előkerült településrészlet Mályi–Lapos lelőhelykomplexum részét képezi, mely vaskori településkutatásra irányuló szisztematikus terepbejárás során

2003-ban vált ismertté (ELTE, Dr. Czajlik Zoltán vezetésével). E terepbejárás alkalmával a kelta kori településnyomokon kívül a területen középső neolitikus és középkori településekre utaló leleteket is gyűjtöttek.

Munkatársak: Sáfrány Andrásné, Hajdú István, Gyárfási József.

1. sz. táblázat A Hernád folyó jobb partján 2009. március 9–12-én végzett terepbejárás során azonosított régészeti lelőhelyek (Lengyel György–Szolyák Péter)

Table 1. Archaeological sites on the right bank of River Hernád discovered by field surveys between 9th and 12th of March in 2009 (György Lengyel–Péter Szolyák)

Ssz.	Település	Lh. neve	EOV X	EOV Y	EOV Z (mBtf)	Kiterjedés	Kronológia	lelet (db)
1	Tornyosnémeti	Bondortető	811913	356541	265	É–D?	paleolitikum és neolitikum	10
2	Hidasnémeti	Középső-mező 1	810670	353800	192	ÉK–DNy	neolitikum	19
3	Hidasnémeti	Középső-mező 2	810500	353500	175	ÉNy–DK	neolitikum	15
4	Hernádvécse	Pukkancs	807700	345300	190	É–D	neolitikum	33
5	Méra	1	805440	339550	175	ÉK–DNy	bronzkor	46
6	Méra	2	805390	339390	174	É–D	bronzkor és népvándorláskor	11
7	Méra	3	805260	339000	170	ÉK–DNy	őskor	8
8	Szalaszend	1	805000	338900	174	ÉK–DNy	neolitikum	45
9	Garadna	Sárvár	807100	343200	200	É–D	paleolitikum?	1
10	Novajidrány	Paportvány	806600	342750	210	ÉNy–DK	paleolitikum?	1
11	Méra	Ortványdűlő	803780	336270	165	É–D	neolitikum	6
12	Halmai	Farok	793810	325800	155	ÉK–DNY	bronzkor	99
13	Homrogd	1	790800	328860	240	É–D	paleolitikum	4
14	Kázmárk	Homokos	792000	327850	195	É–D	paleolitikum?	1

Mályi-Öreg-hegy (Szolyák Péter–Jenei Anita–Miskolczi Melinda–Ringer Árpád)

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, valamint a Miskolci Egyetem Őstörténeti és Régészeti Tanszéke a Mályi Téglai Építőanyagipari és Kereskedelmi Kft. kérésére 2009. július 6-án régészeti helyszíni szemlét végzett a Mályi Téglagyári agyagbánya területén.

A régészeti helyszíni szemlét indokolta, hogy:

1. a Mályi Téglai Építőanyagipari és Kereskedelmi Kft. a továbbiakban az agyagbánya 059/2 hrsz. területének már letermelt és rekultivált részét a továbbiakban hulladéklerakóként kívánta hasznosítani,

2. valamint írásbeli állásfoglalást kért a bányaművelésből végleg kivonásra kerülő, 1637/2 hrsz. területről, melyen Mályi Öreg-hegy néven regisztrált középső őskőkori régészeti lelőhely található.

A régészeti helyszíni szemle során a jelenlévők, többek között, megállapították, hogy:

1. A 052/9 hrsz. terület lehatárolt részének hulladéklerakóként való hasznosítása örökségvédelmi oldalról akadályba nem ütközik.

2. A Mályi Öreg-hegy néven nyilvántartásba vett paleolit régészeti lelőhely, a bányaművelés érintett területen való megszűnése ellenére, veszélyeztetett. A korábbi agyagbányászattal összefüggő földmunkák során kialakított legfelső rézsűk közvetlenül metszik el a lelőhely rétegeit és meredek lejtésük miatt intenzív természetes eróziót tesznek lehetővé. Ezt igazolja a régészeti helyszíni szemle alatt talált 1 db középső paleolit korú kőeszköz (törött bifaciális levélkaparó) és 10 db gyártási hulladék (szilánkok) is.

3. A lelőhely védettségét az intenzív erózió és a rézsűből történő felszíni, engedély nélküli leletgyűjtés ellen rövid időn belül biztosítani kell. Ennek egyik lehetséges módja pl. a kisebb lejtésű, gyepesített rézsű kialakítása,

melyhez szükség szerint a veszélyeztetett lelőhelyrészen régészeti feltárást kell végezni.

4. A lelőhely horizontális kiterjedése az eddigi kutatások alapján sem ismert pontosan, azonban nagy valószínűséggel a következő ismert helyrajzi számokat érinti: 1632, 1633, 1634, 1635, 1636, 1637, 1637/2, 1638, 1639, 1640.

Mezőkövesd-Halomoldal-dűlő (Simon László)

A Mezőkövesd 0267/12 és 0266/2 hrsz. területen öntöző vezetékhálózat bővítési munkáihoz kapcsolódóan először örökségvédelmi hatástanulmányhoz régészeti terepbejárást, majd ezt követően próbaásatást és megelőző feltárást végeztünk.

A munkaterület Mezőkövesd városától D, DK-re, a Bükk-hegységből a Tisza felé tartó Hór-patak kanyarulata és az M3-as autópálya között található. A közel 930 m hosszú tervezett vezeték egy, a Patakrajáró-dűlőt és a Halomoldal-dűlőt elválasztó ÉNy–DK irányú földúttól közvetlenül K-re helyezkedik el, kb. középtájon vágja ketté az egykori szovjet katonai lőtérhez vezető szilárd burkolatú ún. HM út. A nyomvonal É-i végpontja az északi szomszédos dűlőben 1964-ben megfigyelt és próbaásatással lokalizált késő római sánctól, az ún. Csörsz-ároktól D-re mintegy 100–200 m-re található. Ugyancsak a nyomvonal É-i végpontjától ÉK-re mintegy 600 m-re került elő 1999-ben a lehatárolatlan Mezőkövesd–Gazdaszomorító 1. lelőhely megjelölésű őskori (bronzkori) telep néhány objektuma. A munkaterület D-i végpontjától DNy-ra mintegy 700 m-re az M3-as autópálya 127+700 és 128+100 km szelvényében épült csomópont előzetes régészeti kutatása során bronzkori (Gáva-kultúra), császárkori szarmata és gepida kori telepmaradványok és temetkezések láttak napvilágot 1992–1993-ban. A nyomvonal D-i végpontjától DK-re 500 m-re az autópálya közel ismeretlen korú kurgánt (?) figyeltek meg a Herman Ottó Múzeum munkatársai 2000-ben. Kissé távolabb D-re (Mező-

kövesd I. sz. bányaterület) ugyancsak lehatárolatlan lelőhelyen rézkori, bronzkori, és szarmata kori (?) telepjelenségek és temetkezések kerültek elő 2000-ben, ÉK-re pedig 1978-ban két külön edényben 5584 db 15–16. századi magyar, cseh és lengyel ezüstpénzt találtak.

A régészeti terepbejárás idején (2009. márciusában) a nyomvonal HM úttól É-ra eső szakaszát őszi vetésű gabona fedte, így az nem volt bejárható, a szomszédos dűlőből pedig az itt álló gazdasági épületek miatt nem tudtunk értékelhető információt gyűjteni. Megközelítőleg erre a területre vonatkozik a Csörsz-árok kutatóinak, Garam Évának és Patay Pálnak a helyszínen gyűjtött adatáról készült feljegyzése, amely szerint a sáncból D-re az 1940-es években mezőgazdasági munkák során több római érem, egyebek között Marcus Aurelius (161–180) nagy bronz verete került elő. (Az ásatók, ill. a tanulmány szerzői szerint az érem meghatározása B. Sely Katalintól származik: BMC 2049).

A nyomvonal HM-úttól D-re eső szakaszának bejárása során császárkori szarmata és szórványosan későnépvándorlás kori telepjelenségek maradványait lehetett megfigyelni.

A 2009. október 19-től november 6-ig végzett kutatás nagyrészt megerősítette az adattári információk és a terepbejárási megfigyelések hitelességét. A nyomvonal régészeti fedettsége az 52 objektum feltárásával majdnem végig bebizonyosodott, s beigazolódott az É-i szakasz érintettsége is. A mindösszesen 2 m (+ a rábontás) szélességű kutatóárokban 9 árokészlet, 36 gödör és 7 csontvázas temetkezés került elő. 17 objektumban nem volt keltezhető értékű lelet, 2 gödör a korai bronzkorra (Makó kultúra) datálható, 29 objektum (D–É tájolású temetkezések, gödrök és árokészletek) a császárkori szarmaták hagyatéka, 4 gödör pedig az újkorra keltezhető. A települési objektumok leletanyaga szegényes, említésre méltó egy lókoponya és mellette több edény töredéke (S20). Az D–É tájolású

temetkezések közül egyikben zsugorított helyzetben fekvő női váz (S16) volt. 3 esetben (S 4–6) ácsolt koporsó maradványait felvehetjük meg. Az előkerült árokészletek egy részénél (S1, S9, S10, S13) felvethető a sírokhoz körároként való kapcsolásának lehetősége, de a keskeny feltárt munkaterület alapján ez nem bizonyítható.

Miskolc-Aldi 2 Áruház (Csengeri Piroska)

2009. augusztus 13. és október 9. között beruházáshoz kapcsolódó megelőző feltárást végeztünk a 47386/6 hrsz. területen. A lelőhely Miskolc déli határában, a 309. sz. déli elkerülő úttól délre, a harsányi elágazástól K-re található. A feltárás előzménye egy 2008 novemberében végzett régészeti megfigyelés volt, melynek során a felszín beborító jelenkori törmelékréteg alatt középső neolitikus, bronzkori, császárkori, valamint Árpád-kori régészeti leletek és jelenségek kerültek elő.

A megelőző feltárás alkalmával megállapítottuk, hogy ez a törmelékréteg változó vastagságú (30–100 cm), és a terület teljes egészét befedi. Alatta szintén változó vastagságban (45–60 cm) korábbi művelt talajréteg húzódik. A felület É-i és K-i részén ez alatt szürke, iszapos rétegeket, míg a Ny-i és D-i területeken 30–40 cm vastag szürkésbarna kultúrreteget találtunk. Megállapíthattuk, hogy az egykori települések a Ny-i és D-i terület magasabb térszínein összpontosultak. Jóval kevesebb régészeti objektum került elő az É–ÉK-i részen keresztülhúzó folyó- vagy patakmeder partján (alacsonyabb tengerszint feletti magasságú területek). Ezeket a szürke színű iszapból ítélve többször elönthette a víz. Az objektumok minden esetben (már a legkorábbi, a középső neolitikumból származó jelenségek is) ebben szürke iszaprétegben rajzolódtak ki valamilyen mélységben, nem pedig az alatta elterülő sárga agyagban.

A lehumuszolt terület nagysága 5962 m² volt, melyen 319 régészeti jelenség került elő (S1–S319). A legkorábbi objektumok az AVK

és a bükkai kultúra településéről származnak: házak *in situ* és másodlagos omladéakai, közepes méretű agyagkitermelő gödrök, kisebb, szabályos alakú tároló gödrök. A kerámialeleteket a talaj meglehetősen tönkretette. Nagy számban kerültek elő az obszidiánból és hidrokvarcitból készült pattintott kőeszközök, magkövek és gyártási hulladékok, melyek intenzív helyi kőeszköz-készítő tevékenységről árulkodnak. A kevesebb csiszolt kőeszköz között a lapos és hengeres testű véssők uralkodnak. A fentiekén kívül megemlítenők a különböző formájú agyaggyöngyök, valamint egy sarlómotívumos arcok edény kitört arcdarabja. Szórványként került elő egy világoszöld színű kőből készült gömb alakú, átfúrt jogar, mely már a késő neolitikum irányába mutat.

A késő császárkorból (Kr.u. 4. század) szintén egy település maradványai kerültek napvilágra. Öt félig a földbe ástott, négyszögletes ház nyomait találtuk meg, északi sarkuk közelében tapasztott platnijú, kövekből felépített kemencékkel (két esetben csak a kemence alapján következtetünk házra). A házak mellé több tároló- és szemetesgödrt is ástak, melyekben gazdag leletanyag maradt meg. Az egyik ilyen gödörbe nagyszámú vastárgyat rejtettek el (köztük egy füles edényt, egy balat és egy sarlót). A Kr. u. 4. századi kereskedelmi kapcsolat nyoma egy római érme, mely Szekeres Árpád (Herman Ottó Múzeum) megállapítása szerint II. Constantius idejéből (324–361) származik. A leletanyagból ítélve a népességet többféle kulturális hatás érte. Egyelőre nem dönthető el, hogy germánokkal érintkező szarmata közösség, vagy éppen szarmatákkal érintkező germán (vandál?) lakosság településéről van-e szó.

A feltárás területére esett egy Árpád-kori (13. századi) település széle is. Megtaláltuk egy állattartó karám 18 x 12 méteres alapárkát, néhány szemetesgödrt, külső tűzhelyeket, valamint több kútnak, illetve vízgyűjtőnek meghatározható objektumot. Az S270

kútból egy ferdén a betöltésbe mélyedő, kihegyezett végű, vaskos tölgyfa cövek került napvilágra.

Munkatársak: Sáfrány Andrásné, Dr. Kővári Ivett, Hajdú István, Gyárfási József.

Miskolc, Görgey Artúr u. 4. (Szolyák Péter)

Miskolcon, a Görgey Artúr u. 4. sz. alatt lévő telken, 2009 júliusában társasház építéséhez kapcsolódó régészeti megfigyelés közben pattintott kőszilánkok kerültek elő. Mivel a beruházást maximum 7 m mélységig történő alapozással kívánták megvalósítani, a további munkálatok előtt régészeti kutatást kellett végezni a telek teljes, 1200 m²-es területén. A régészeti lelőhely vertikális és horizontális fedettségének megállapítására, valamint a rétegvizonyok tisztázása céljából először próbafeltárás keretében kutatóárkokat húztunk. A kutatóárkokban végzett megfigyelések alapján október 2-ig összesen kb. 800 m² felületen átlag 2 m vastagságban elvégeztük a régészeti feltárást.

Az ásatás idején összesen 6 fő rétegtani egységet különítettünk el: a miocén korú tuffára két, erős lejtőmozgással összeköthető, kizárólag pattintott kőeszközöket és hulladékokat tartalmazó réteg települt. Ezeken helyben holocén fekete talaj képződött, melynek felső részét a középkortól talajművelés alakította át. A fekete humuszban, mely az alatta települt löszös üledékből alakult át, szintén csak pattintott kőanyagot találtunk kerámiák nélkül. A rétegsor tetején az újkortól képződő, döntően építési törmeléket tartalmazó réteg volt.

A kb. 50 000 db lelet döntő többségét az őskőkori eredetű pattintott kőeszközök és gyártási, valamint az Avas-hegy tetején végzett feltehetően felszíni bányászati tevékenységhez köthető bányahulladékok adták. Begyűjtöttünk továbbá egy Anjou-korból származó pecsétgyűrűt, melynek analógiája Pusztai Tamás Keleméren, a Mohos-várban végzett ásatásaiból ismert, és egy V. István

vagy I. Mátyás uralkodásának idején vert rézpénzt. Előkerültek még 15–17. századi kerámiák, valamint nem régészeti korú tárgyak és objektumok (pl. kővel rakott kút) a 18–20. századból.

*Miskolc-Pingyom VIII. védőnevű agyagbánya,
Pingyom IV. régészeti lelőhely
(Szolyák Péter)*

A HOLCIM (Hungária) Zrt. Hejőcsabai Cementgyára (3508 Miskolc, Fogarasi u. 6.) tulajdonában lévő Miskolc VIII. védőnevű agyagbánya bővítéséhez kapcsolódóan 2009. június 8–11. között régészeti megfigyelést és próbafeltárást végeztünk. A bányaművelésbe bevonni szándékozott területen öt kutatószondát nyitottunk, melyek mélysége 1–3 m között változott. Négy szondában a bányaművelés meddője által átlag 1 m mélyen eltemetett fekete humuszban késő bronzkori, kora vaskori kerámiákat gyűjtöttünk, valamint gödörbetöltésre és járószintre utaló jelenségeket dokumentáltunk. A fekete humusz alatt több méter vastag, nagy agyagtartalmú pleisztocén üledék (vlsz. átalakult lösz) települ. Ebben régészeti leletanyagot és/vagy régészeti jelenségeket, objektumokat nem azonosítottunk. Az őskori régészeti lelőhely még feltárásható részének becsült nagysága kb. 700 m².

Miskolc-Tapolca, Viktória-barlang (Kiskőves-hegy DNY-i oldal) (Szolyák Péter–Kalászdí György–Ferenczy Gergely)

Kiss János (miskolci lakos, barlangász) és Ferenczy Gergely (Bükki Nemzeti Park, barlangtani szakreferens) telefonos bejelentése alapján Ferenczy Gergely kíséretében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság munkatársai, Szolyák Péter és Kalászdí György 2009. április 23-án régészeti helyszíni szemlét tartottak a miskolc-tapolcai Viktória-barlangnál (EOV: x: 775815, y: 303908). A kiszállást a barlang közvetlen környezetében, a barlangbejárat kitisztítása során előkeült, közelebből meg nem határozható őskori

kerámiák (8 db) és meg nem határozható korú állatcsontok (4 db) előkerülése indokolta. Ezeket Kiss János megtaláló a Herman Ottó Múzeum részére átadta.

A kiszállás során megállapítottuk, hogy a Viktória-barlang érintett bejárata, a Kiskőves-hegytől DNY-i irányban, egy szűk, NyÉNy-KDK-i irányú, mély völgyfő alján nyílik. A közel függőleges bejáratot 4 db, 80 cm átmérőjű, betongyűrű egészíti ki. A járat tisztítására és a betongyűrűk közelmúltban történő kihelyezésére azért volt szükség, mert a környező lejtők természetes, valamint mesterségesen is elősegített eróziója többször eltömítette azt. (Mivel a terület egy ÉÉK-DDNy-i irányban futó magasfeszültségű vezetékzónába esik, a hármas vezeték sor alatt rendszeres erdőirtást végeztet az áramszolgáltató!)

A barlang elsősorban a környező (egyéb-ként a közeli kőbányászat miatt jelentős mértékben átalakított) domborzati viszonyok és saját belső morfológiája miatt emberi megtelepedésre sohasem lehetett alkalmas. Az őskori kerámiák barlangi járat tisztítás során megállapított jelenléte sokkal inkább az említett eróziós folyamatok következménye lehet. A régészeti helyszíni szemle alkalmával éppen ezért bejártuk a barlang környezetét is legfeljebb 150 m távolságig. További régészeti leleteket, vagy régészeti lelőhelyre utaló egyéb jelenségeket nem találtunk. Figyelembe véve azonban a Herman Ottó Múzeumba beszállított leletek számát, jellegét, és a terület nagy felületre kiterjedő és intenzív erdei fedettségét, a negatív szemlézési eredmény ellenére, a Viktória-barlang kb. 100 méteres környezetében őskori régészeti lelőhelyet valószínűsítünk.

*Sajószentpéter–Pipis-dombtól K-re
(Csengeri Piroska)*

A lelőhely örökségvédelmi hatástanulmány készítéséhez kapcsolódó terepbejárás során vált ismertté 2009. február 12-én. A városi temető fölött vezető DK-ÉNy-i irányú földút

DNy-i oldalán a szántásban kis mennyiségű őskori (kelta?) és középkori, valamint több 18. századi kerámiatöredéket találtunk. A leletek nagyjából 80 x 70 m-es területen, egy domb ÉNy-i lejtőjén helyezkedtek el.

*Sátoraljaújhely-Római Katolikus templom
(Szörényi Gábor András)*

Leletmentést végeztünk a katolikus templom keleti külső oldalán. A feltárás oka, hogy a templom dréncsővezetéséhez kapcsolódó előzetes régészeti megfigyelés során korábbi falmaradványokra bukkantunk.

A feltárás során három szondázó szelvényt nyitottunk a félkörívben futó faragott kőből és téglából rakott, belül boltozott falöv megkutatására és egyet a mai templom alól éppen kinyúló törtköves hosszanti falszakasz vizsgálatára. A félköríves falról kiderült, hogy egy barokk kori (feltehetőleg 1771-es és 1786-os építkezésekhez köthető) kereszthajós templom keleti oldalszentélye, amelynek két építési fázisát lehetett elkülöníteni. A negyedik szelvényben egy olyan törtköves falszakaszt vizsgáltunk, amelyre a barokk kori falak ráfedtek. Ennek tisztázása során kiderült, hogy egy korábbi templomfal-szakasz, amelynek egy részét az alapozásáig visszabontottak, hogy kialakíthassák a már leírt félköríves oldalszentélyt. A barokk kori építkezések több korábbi temetkezést is megbolygattak.

*Szirmabesenyő-Király-alatt-dűlő
(Szolyák Péter-Hajdú Melinda-Nagy Zoltán-Honti Szabolcs)*

A Herman Ottó Múzeum munkatársai 2009. február 9-én régészeti helyszíni szemlélt és terepbejárást végeztek a Szirmabesenyő nagyközséghez tartozó Király-alatt-dűlő (szinonima: Hegy-alatti földek) területén (hrsz.: 0133/1).

A terepbejárás során az érintett terület DNy-i sarkában közelebből meg nem határozható őskori kerámiák kerültek elő. Mivel a domborzati viszonyok miatt feltételezhető

volt, hogy a régészeti lelőhely területe túlnyúlik a vizsgálandó részekén, ezért a DNy felé 20 m-re található kb. 120 m széles (K-Ny) és 200 m (É-D) hosszú szántóföldet is bejártuk. A friss szántásban kora bronzkori, kora vaskori, késő vaskori és népvándorlás kori kerámiatöredékeket találtunk. Ezek és a domborzat jellegzetességei alapján egy 425 x 280 m nagyságú területet határoltunk le, mint valószínűsíthető régészeti lelőhelyet. A lehatárolt terület É-i része a Király-hegy D-i lejtőjére fut fel mintegy 20 m relatív magasságig, a Ny-i rész a Palatin-völgy K-i végére esik.

Szögliget-Szádvár (Gál-Mlakár Viktor)

Idei évben folytattuk az erősség külső várában végzett ideiglenes állagvédelmi tevékenységünket. Célunk a várrész déli, mintegy 40–45 m hosszú várfalának előkészítése, megtisztítása volt a tervezett romkonzerválást megelőzően.

A kutatás során szintén a tavalyi évhez hasonlóan a fal belső és helyenként a külső síkja mellől csak akkor omlásréteget távolítottunk el, ami szükséges volt az újonnan épített falazat stabilitásának érdekében.

A várfal nyugati, a vár bejáratához közelebb eső szakasza rendelkezett csak álló, mintegy 3–4 m magas falsíkokkal, keleti részének jelentős részei húzódtak még föld alatt. A faltisztítási munka során összesen 5, a fal külső síkja felé szűkülő nyílással rendelkező lőrést találtunk. Ezek közül a nyugati (2. lőrés) nyílásban megtaláltuk annak külső lezárására behelyezett kulcslyuk alakú kilövőnyílással ellátott faragott zárókövét, valamint ennek belső oldalán *in situ* fekvő, épen maradt fa gerendát is. A többi lőréshez tartozó zárókövek, valamint falsíkok már jelentős részben lepusztultak, így azok rekonstruálásától eltekintettünk.

Tokaj-Rákóczi vár (Makoldi Miklós)

A 2009-es ásatási évad (2009. július 20–2009. november 13) eredményeiből minden-

képpen kiemelendő, hogy a Merítő-bástyáról bizonyítható, hogy több periódusa van, a Vassaló-bástya hídjáról kiderült, hogy 3 szinttel rendelkezik, melyből a legalsó teljes épségben maradt fenn, illetve a belső várnak is elképzelhető, hogy van egy keleti falszorosa is és a palotaszárnyak csak ezen belül helyezkednek el. Leletanyag tekintetében pedig újra bizonyosodott, hogy a mélyebben fekvő 16–17. századi rétegek gazdagok leletanyagban, melynek minősége is igazolja, hogy a Szapolyai korban (jelen esetben: 1459–1527), a belső vár az ország egyik királyi rangú és erősségű rezidenciája volt.

Vadna–Vár-tető (Szörényi Gábor András)

Szondázó ásatást végeztünk, melynek során kutatóárokokkal a teljes várbelső, valamint a külső védműveket és terepelemeket is átvágtuk. A kutatás során megállapítottuk, hogy egy a 13. század végén épült palánkfallal övezett nemesi erődítésről van szó, melyet a 14. század elején felhagytak, majd a 15. század közepi huszita zsoldos seregek rövid időre újrahasznosították. Mind a várbelső, mind a külső elemeket a 20. század közepén erőteljesen elplanírozták, több méter vastagon elpusztítva a kultúrrétegeket. A torzóként megmaradt elemekből és a másodlagos helyzetű leletekből azonban pontosítható volt a vár kronológiája (radiokarbon adatok alapján is) és története.

Vatta–1. lelőhely, Dobogó (Koós Judit)

Vatta-Dobogón az új patakmeder tervezett nyomvonalát kb. 800 m hosszan érinti a régészeti lelőhely, melynek keleti részén 2009. augusztusában kezdtük meg a kutatást. A helyszín vizsgálatakor egyértelművé vált, hogy a lelőhely szorosan kapcsolódik a Vatta-Testhalom néven ismert bronzkori tellhez, annak külső telepe. A halom a 19. századtól ismert Testhalommal azonosítható. Az 1864-ben feljegyzett hagyomány szerint ide temették a törökkorban elpusztult Vatta falu lakoi-

sait. 1900-ban a halom akkori birtokosa „felásatta” annak jelentős részét, s az előkerült leleteket (többek között Anjou-kori páncéling, 16. századi kard, stb.) a „borsod-miskolczi múzeumnak” adományozta. A halmot ezután elhordták, a felszínét elegyengették, az ezt követő próbaásatások már csak igen gyér eredménnyel szolgáltak. Az előkerült leletek alapján Kalicz Nándor 1968-ban a kora bronzkori hatvani kultúra tell telepei közé sorolta a Testhalmot.

A környezetéből mára már csak alig észlelhetően emelkedik ki a halom. A történeti térképes anyagokból azonban egyértelműen kiderült, hogy a domb DK-i része, melyen dolgozunk, feltehetően maga a tell. Az ásatási felszínünk valószínűleg egy horizontális telep, a tell külső részén, ahol a maximális rétegvastagság 60 cm. Ebből 30–35 cm a szántott réteg, a többi pedig egybefüggő, leleteket tartalmazó, fekete réteg, melyben újabb réteget, vagy szinteket nem figyeltünk meg.

Az ásatás megkezdett szakaszának D-i szélén széles árok folytja jelentkezett, amely minden bizonnyal az ásatási felülettől K-re húzódó magasabb kiemelkedésen található sáncárok részlete. A kutatás során az árok átvágásával, helyzetének tisztázásával megerősítést nyert az a feltevésünk, hogy nem a tellt, hanem a külső települést övező árkot sikerült feltárnunk. Az ásatás jelentőségét is ez adja, hiszen eddig még nem ismertek olyan eredmények, amelyek egy külső sáncárok létét igazolták volna.

A lelőhely rendkívül gazdag leletanyagban. Legkorábbi leleteink a késő rézkori badeni kultúra időszakához köthetők (pl. idolféj, kis füles csésze), gödrökből származnak, s keverten fordulnak elő a bronzkori leletanyaggal.

A hatvani kultúra több urnasíráját is feltártuk. Mivel legtöbbjük a nyelési szintben jelentkezett, ezért nagy részük a gépi földmunkának esett áldozatul. Külön említést érdemel az a sír, amelynek textildíszes urnájában találtunk két kisebb, sárga színű edénykét: egy

öblös hasú csuprot és egy jellegzetes hatvani, bordadíszes kis korsót. A csupor és a korsó felszedése után az urna alján, a hamvakon egy nagyon jó megtartású, kettős spirálisban végződő, kisméretű bronz huzalkarperecre bukkantunk (26. obj.).

A 14 urnasírból még kettő tartalmazott bronz ékszereket, az egyikben négy kis bronz lemezke (46. obj.), a másikban öt kis bronz karika volt a hamvak között (70. obj.).

A füzesabonyi kultúra csontvázas sírjainak feltárását is nehezítette a gépi bolygatás. Előfordult, hogy csak a koponya és egy bronz huzalkarika került elő a gödörből (19. obj.), máskor pedig csak a csontok lenyomatából rekonstruálhattuk a váz elhelyezkedését. Leggazdagabbnak az a női sír bizonyult, amelybe mellékletként egy bronz karperecet, hajkarikát és négy edényt helyeztek (160. obj.). A férfisírok közül mindössze egy volt, amelyben több edényt is találtunk (257. obj.).

A késő bronzkori pilinyi kultúra emlékanyaga is előfordul a lelőhelyen. A legtöbb esetben a többi kultúráéval keverten, azonban úgy tűnik, hogy egy nagyméretű gödörkomplexumban csak ennek a kultúrának a leletei fordulnak elő (3. obj.).

A rendkívül gazdag leletanyagban megtalálhatóak a három említett bronzkori kultúra nagyszámú kerámialeletei, házi-és finomkerámia egyaránt. Említést érdemelnek ugyanakkor az egyedi tárgyak: egy aszkosz összeállítható töredékei, agyag kocsimodel, ép és töredékes idolk (egyiken beböködött csüngődísz), hegedű alakú idol, számos állatszobrocska, gazdagon díszített agancs zabla oldaltag, miniatűr edénykék.

A település egyik objektuma kútnak bizonyult, amelyből a hatvani és a füzesabonyi kultúrák nagymennyiségű edénye került ki (216. obj.). A kút aprólékos bontása a hosszantartó esőzés miatt a 2010. évre maradt.

A 2009. évi ásatási szezonban egy 300 x 40m-es területen 314 objektum feltárását végeztük el. A településen számos olyan gö-

dör, vagy gödörkomplexum feltárására is sor került, amelyekből oromdíszek, katlantűzhelyek, pácoló edények, nagyméretű, oszlopszerű, „szerkezeti elem”-re utaló agyagtárgyak kerültek ki. Az egyik gödörben egymásra dőlt tárolóedényekből szerves anyag maradványokat gyűjtöttünk (72. obj.). Az egyik nagyméretű gödörkomplexum omladékának elbontásakor összeroppant edények darabjaira, ág-és karólenyomatos tapasztás darabokra és szenült gerenda maradványokra bukkantunk (52. obj.).

A lelőhely feltárása 2010-ben folytatódik.

Munkatársak: Csengeri Pirooska, Simon László (HOM), P. Fischl Klára (Miskolci Egyetem) régészek, Gál-Mlakár Viktor, Hajdú Melinda, Horváth Antónia, Nagy Zoltán technikusok, valamint Nagy S. József rajzoló (HOM).

Vatta-2. lelőhely, Dobogó (Simon László)

A Csincse-patak jobb partján a patak és a csatlakozó csatorna közötti területen beforgatott-tárcsázott szántón átlagosnak tartható körülmények között kevésbé intenzív régészeti lelőhelyet (bronzkori és népvándorlás kori településnyomokat) lokalizáltunk. A lelőhely lehatárolása a jelenlegi körülmények között nem lehetséges. A lelőhely a nyomvonalat érinti, a patakmeder munkálatok a nyomsávba eső régészeti jelenségeket, leleteket elpusztíthatják, ezért a kivitelezés régészeti felügyeletét javasoljuk.

Vatta-3. lelőhely, Telekoldal-dűlő (Simon László)

A Csincse-patak bal partján a patakmeder és a Vatta-Csincse (3306. sz.) összekötő út közötti területen beszántott és tárcsázott napraforgó és gabona, ill. álló, majd betakarított napraforgó területén újkőkori, Árpád-kori és késő középkori edénytöredékek intenzív előkerülése nyomvonal mintegy kb. 400 m hosszúságában jelentős településekre utalnak. Az Árpád-kori és 15. századi leletek a középkori

Vatta falu keleti szélének építményeire utalnak. A telepjelenségeket a kivitelezői munkák veszélyeztetik, ezért azokat megelőző feltárással fel kell tárni.

Vatta-4. lelőhely, Csáti úti-dűlő (Simon László)

A Csincse felé vezető 3306. Sz. összekötő út és a Nagyvölgyi-patak közötti területen optimálisnak nem mondható felszíni viszonyok mellett szórványosan Árpád-kori és későközépkori edénytöredékek, őrlőkő töredéke került elő, ezek kevésbé intenzív — feltehetően a középkori Vatta falu szélén elhelyezkedő — telepjelenségekre utalnak. A nyomvonalszakasz kivitelezési munkái veszélyeztethetik a kulturális örökség itteni elemeinek létét, ezért azt régészeti ellenőrzött körülmények között javasoljuk elvégezni.

Vatta-5. lelőhely, Nagyvölgyi-dűlő (Simon László)

A patakáthelyezés itteni szakasza a 3306. Sz. összekötő úttól K-re, a Nagyvölgyi-patak K-i partján halad és a Kis-Csincse-patak Nagyvölgyi-patakba való torkolatáig halad. A terület É-i része a patak Margit-tanyánál lévő kanyarulatáig a beforgatott repce maradványaival és lebontott-elszántott tanya építési törmelékével erősen szennyezett, ez „elnyomja” és felülrétegezi az esetleges régészeti jelenségeket, s így erre a szakaszra értékelhető megfigyelést nem tudunk tenni. A nyomvonalszakasz végén kb. 370–380 m hosszan, nagyjából a 110 mBtf szintvonalig (a Kis-Csincse-patak árterének széléig) az újkorra keltezhető pelyvás soványítású durva kerámiát és vonaldíszes díszkerámiát (AVK), valamint bronzkori edénytöredékeket találtunk. A leletanyag mennyisége intenzív telepjelenségre utal. A nyomvonalszakasz megelőző feltárása indokolt és javasolt.

Vilmány-Fő u. 114.

(B. Hellebrandt Magdolna–Csengeri Piroska)

A késő bronzkori urnatemető területén 2003-ban és 2007-ben B. dr. Hellebrandt

Magdolna végzett leletmentést. 2009-ben két alkalommal folytattunk feltárást a tulajdonos, Kiss Nándorné bejelentésére.

Március 12-én a kerítésalap ásásakor a telek hátsó, kiskert részén, 79 cm mélységben előkerült 3. sz. urnasírt mentettük meg. A temetkezésben kövön elhelyezett urna töredékeit, egy további nagyobb edény töredékeit, valamint 2 kisméretű füles bögrét (az egyiket fül nélkül) találtuk. A bögrék a nagy edények É-i és D-i oldalán helyezkedtek el. A nagyobb edények kevés emberi hamvat is tartalmaztak.

Május 7-én újabb urnasír feltárását végeztük el, mely az előzőtől 8,3 m-re ÉNy-ra került elő gyümölcsfa ültetés során. A 4. sz. urnasír mellékletei: nagyobb méretű füles bögrében kisméretű bögre, valamint egy agyag orsógomb.

Munkatárs: Hajdú István.

Zalkod, Petőfi u. 30/A (Makoldi Miklós)

Zalkodon, Zalkod Önkormányzata (Zalkod, Petőfi u. 30.) a Petőfi u. 30/A. terület délnyugati részén, a 2/2 hrsz. alatt járda és az ehhez kapcsolódó buszmegálló építését tervezi. A Herman Ottó Múzeum régészeti megfigyelés keretében szállt ki a helyszínre, ahol 2009. szeptember 1–3. között leletmentést végzett (jelen volt Makoldi Miklós régész, Kővári Ivett antropológus, Gregóczki Gergő).

Zalkod Önkormányzata megbízásából a Zalkodra bejövő főút keleti oldalán új, díszburkolatos járda és egy EU-szabványoknak megfelelő buszöböl, illetve buszmegálló épül a 2/2 hrsz. terület nyugati részén, lényegében a település központjában álló templomdomb tövében. A járda és a buszmegálló építése során megbontották a templomdomb rézsűfalát, melyből cserepek és emberi csontok kerültek elő. Emiatt a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal elrendelte az érintett terület régészeti megfigyelését.

Az első néhány kimarkolt köbméter föld megmozgatása során már látszott, hogy embe-

ri maradványokat bolygat meg a munkagép. Világossá vált, hogy egy sűrűn telepített, akár több évszázadon keresztül használt templom körüli temetőt találtunk meg. Emiatt a munkát leállítottuk, lokalizáltuk a megbolygatott sírok helyét, majd a munkagép segítségével az egész megfigyelni kívánt területről (kb. 20 m²) eltávolítottuk 50–70 cm vastagságban a földréteget, ügyelve, hogy további sírok bolygatására ne kerüljön sor.

Ezek után kézzel kezdtük megkeresni, majd kibontani a sírokat. A három nap alatt összességében 18 sír lokalizálása, illetve 12 sír feltárása történt meg. Mivel a feltárt terület keleti határa a későbbi rézsúfal felső töréspontjának felel meg, ezért néhány lokalizált sír feltárása nem történt meg (5, 8, 15–18. sírok). A rézsúfalat innentől feltöltéssel erősítik, tehát ezen sírokat nem bolygatják tovább.

A sírokon kívül azonosítani véltünk két településobjektumot is, melyekből — hasonlóan egyes sírok betöltéséhez — 14–16. századi kerámiatöredékek kerültek elő. Az 1. objektumként meghatározott „gödör”-foltról később kiderült, hogy az több egymásra ázott sír foltja, melyek a felszínen és a metszetfalban is gyakorlatilag egységes betöltéssel jelentkeznek. Ezek a sírok a 4, 5, 7, 8, 10. számúak, melyek alatt még sejthető volt egy É–D irányú sír is (19. sír) melynek helyzetét azonban

pontosan lokalizálni nem tudtuk, illetve feltárása sem történt meg, mivel a sírt a további építkezésnél már nem bolygatják. A 2. objektumként megnevezett gödörrel, mely metszette, illetve részben el is pusztította a 6. sírt, kiderült, valószínűleg csak 20. századi képződmény, melyet a korábbi buszmegálló építésénél ástak.

Összegzőképpen megállapíthatjuk tehát, hogy a zalkodi templom — melynek 14. századi említései is ismertek — jelentékeny kiterjedésű templom körüli temetővel rendelkezik, mely főleg az 1. hrsz. területen (templomkert) helyezkedik el, de minden bizonnyal érinti a 2/1 hrsz. telket is, illetve most bizonyosságot nyert, hogy kiterjed a 2/2 hrsz. terület déli részére is. A feltárás során tudomásomra jutott, hogy a korábban a 2/2 hrsz. területen építeni kívánt polgármesteri hivatal alapozásakor — melyet később emlékparkká alakítottak át — jelentős mennyiségű temetkezést bolygattak meg, továbbá a 20. század első felében, a templom nyugati oldalán létesített út, illetve templomkerítés építése közben is számos sír pusztult el.

Az eddig folyamatosan pusztuló templom körüli temetőnek tehát ez volt az első hiteles ásatása, melynek során közel 20 sír azonosítása történt meg — nagyrészüket bizonyíthatóan koporsós temetkezés.